

Ochrona i poufność danych

Maciej Nikodem

10.01.2011

- "claimant" nie ujawnia żadnej informacji na temat sekretu,
- wykonanie protokołu nie zwiększa wiedzy weryfikującego,
- weryfikujący nie potrafi powtórzyć protokołu wobec innych stron,
- jedyną informacją przekazywaną weryfikującemu jest "Tak, claimant zna sekret".

Cel protokołu z wiedzą zerową

Udowadniający (ang. *prover*) musi przekonać weryfikującego (ang. *verifier*) o prawdziwości twierdzenia.

- dowody probabilistyczne,
- właściwość kompletności (ang. *completeness*)
  - uczciwy *prover* i *verifier*,
  - prawdopodobieństwo graniczące z pewnością poprawnej identyfikacji/autentykacji,
- właściwość trafności/poprawności (ang. *soundness*),
- właściwość wiedzy zerowej (ang. *zero-knowledge*),
  - uczciwy *prover* i nieuczciwy *verifier*,
  - wykonanie protokołu nie dostarcza wiedzy *verifier*'owi pozwalającej na podszycie się pod *prover*'a

- bezpieczeństwo mimo wielokrotnego stosowania,
- brak szyfrowania,
- większy narzut komunikacyjny i/lub obliczeniowy,
- podobne (te same) podstawy bezpieczeństwa,

Elementy dowodu (Alicja identyfikuje się wobec Boba):

- sekret i opcjonalna informacja publiczna,
- świadek (ang. *witness*) $(A \rightarrow B)$,
- wyzwanie (ang. *challenge*) $(A \leftarrow B)$,
- odpowiedź (ang. *response*) $(A \rightarrow B)$.

Setup

- publiczna i wiarygodna informacja o $n = pq$,
- sekret Alicji – s , informacja publiczna $v = s^2 \bmod n$,

Identyfikacja

- Alicja losuje $1 \leq r \leq n - 1$, i oblicza świadka $x = r^2 \bmod n$,

$$A \rightarrow B : x$$

- Bob losuje $e = \{0, 1\}$,

$$A \leftarrow B : e$$

- Alicja oblicza $y = rs^e \bmod n$

$$A \rightarrow B : y$$

- Bob sprawdza czy $y \neq 0$ i $y^2 \bmod n = xv^e \bmod n$.

Nieuczciwy "prover"

Jeśli prover wylicza $x = r^2/v \bmod n$ i $y = r$, to

$$y^2 \bmod n = \frac{r^2}{v} v^e \bmod n$$

i jeśli verifier wybrał $e = 1$ to dowód zakończony pomyślnie.

Nieuczciwy "prover"

Jeśli prover wylicza $x = r^2/v \bmod n$ i $y = r$, to

$$y^2 \bmod n = \frac{r^2}{v} v^e \bmod n$$

i jeśli verifier wybrał $e = 1$ to dowód zakończony pomyślnie.

Jeśli prover wylicza $x = r^2 \bmod n$ i $y = r$ to

$$y^2 \bmod n = r^2 v^e \bmod n$$

i jeśli verifier wybrał $e = 0$ to dowód zakończony pomyślnie.

Nieuczciwy "prover"

Jeśli prover wylicza $x = r^2/v \bmod n$ i $y = r$, to

$$y^2 \bmod n = \frac{r^2}{v} v^e \bmod n$$

i jeśli verifier wybrał $e = 1$ to dowód zakończony pomyślnie.

Jeśli prover wylicza $x = r^2 \bmod n$ i $y = r$ to

$$y^2 \bmod n = r^2 v^e \bmod n$$

i jeśli verifier wybrał $e = 0$ to dowód zakończony pomyślnie.

Prover musi wybrać odpowiednie x zanim pozna e – musi zgadywać jakie będzie e a więc z prawdopodobieństwem $1/2$ przeprowadzi protokół z sukcesem.

- jeśli $e = 0$ to verifier nie dostaje żadnej informacji o s ,
- jeśli $e = 1$ to verifier dostaje $y = rs \bmod n$ ale nie zna r (zna tylko $r^2 \bmod n$), więc nie potrafi odszukać s .

Protokoły uzgadniania kluczy kryptograficznych

- zmniejszenie liczby szyfrogramów generowanych jednym kluczem,
- ograniczenia czasu stosowania i powtarzalności klucza,
- tworzenie kluczy tylko gdy są potrzebne,
- $\approx$ klucze jednorazowe.

- współdzielenie/obliczenie/przesłanie kluczy szyfrujących,
- uzgodnienie klucza pomiędzy ≥ 2 stronami,
- wykorzystują:
  - szyfrowanie – poufność i autentykacja,
  - podpisy cyfrowe – autentykacja,
  - funkcje skrótu – wyznaczanie kluczy, integralność danych,
  - współdzielenie sekretu – wyznaczanie kluczy.

Strony biorące udział w protokole

- bez zaufanej trzeciej strony (ang. *Trusted Third Party*),
- z zaufaną trzecią stroną.

Strony biorące udział w protokole

- bez zaufanej trzeciej strony (ang. *Trusted Third Party*),
- z zaufaną trzecią stroną.

Uwierzytelnianie (ang. *authentication*)

- nie zapewniające autentykacji,
- zapewniające autentykację jednej z komunikujących się stron – unilateral,
- zapewniające obustronną autentykację – mutual.

Współdzielony sekret

- bez współdzielonego sekretu – no-key protocols,
- z współdzielonym sekretem.

Współdzielony sekret

- bez współdzielonego sekretu – no-key protocols,
- z współdzielonym sekretem.

Tworzenie klucza

- z kluczem wyznaczanym przez jedną ze stron – key transport,
- pozwalające wyznaczyć klucz przez obie strony – key agreement,
- z kluczem predefiniowanym – key pre-distribution,
- z kluczem wyznaczanym dynamicznie – dynamic key.

- poufność,
- autentykacja użytkowników – zapewnienie, że druga strona jest tym za kogo się podaje,
- autentykacja klucza – zapewnienie, że druga strona zna właściwy klucz,
- "świeżość" i poprawność klucza,

Przesyłanie klucza – key transport

Współdzielony sekret – klucz symetryczny

$$A \leftarrow B : n_B$$

$$A \rightarrow B : E_K(r_A, n_A, n_B, B)$$

$$A \leftarrow B : E_K(r_B, n_B, n_A, A)$$

$$A \leftarrow B : n_B$$

$$A \rightarrow B : E_K(r_A, n_A, n_B, B)$$

$$A \leftarrow B : E_K(r_B, n_B, n_A, A)$$

Cechy:

- challenge–response,
- wzajemna autentykacja,
- klucz może być wyznaczony na podstawie r_A i r_B ,
- brak TTP,
- wymaga sprawdzania integralności przesyłanych danych,
- $\binom{n}{2}$ kluczy w sieci n użytkowników; $n - 1$ kluczy u każdego użytkownika.

Shamir no-key protocol

$$A \leftarrow B : k_1 = k^a \bmod p$$

$$A \rightarrow B : k_2 = k_1^b \bmod p = k^{ab} \bmod p$$

$$A \leftarrow B : k_3 = k_2^{a^{-1}} \bmod p = (k^{ab})^{a^{-1}} \bmod p = k^b \bmod p$$

$$B : k = k_3^{b^{-1}} \bmod p$$

Shamir no-key protocol

$$A \leftarrow B : k_1 = k^a \bmod p$$

$$A \rightarrow B : k_2 = k_1^b \bmod p = k^{ab} \bmod p$$

$$A \leftarrow B : k_3 = k_2^{a^{-1}} \bmod p = (k^{ab})^{a^{-1}} \bmod p = k^b \bmod p$$

$$B : k = k_3^{b^{-1}} \bmod p$$

Cechy:

- publiczny parametr p ,
- a, b takie, że $\text{nwd}(a, p - 1) = \text{nwd}(b, p - 1) = 1$,
- duża złożoność obliczeniowa,
- można użyć **dowolnego**, przemiennej algorytmu szyfrowania, tj:

$$D_{K_1}(D_{K_2}(E_{K_1}(E_{K_2}(m)))) = m.$$

A losowy klucz sesji k

$A \leftarrow B$: $m_1 = k \oplus a$

$A \rightarrow B$: $m_2 = m_1 \oplus b = k \oplus a \oplus b$

$A \leftarrow B$: $m_3 = m_2 \oplus a = k \oplus b$

B oblicza klucz sesji $k = m_3 \oplus b$

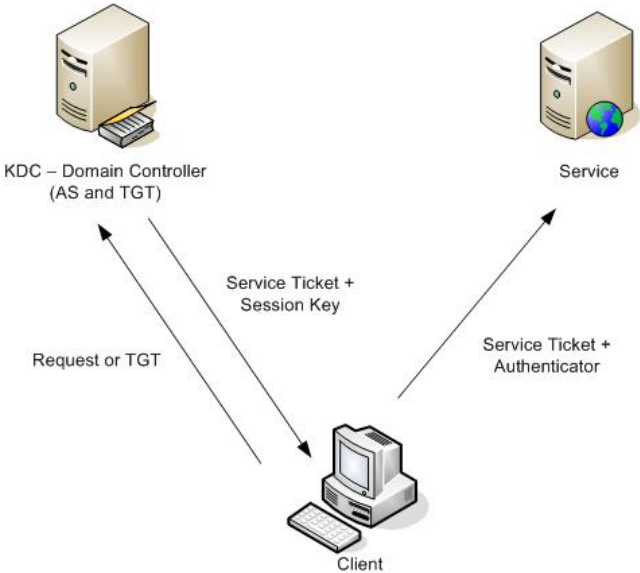
A losowy klucz sesji k
 $A \leftarrow B$: $m_1 = k \oplus a$
 $A \rightarrow B$: $m_2 = m_1 \oplus b = k \oplus a \oplus b$
 $A \leftarrow B$: $m_3 = m_2 \oplus a = k \oplus b$
 B oblicza klucz sesji $k = m_3 \oplus b$

Czy taki protokół jest bezpieczny?

Pies z trzema głowami, czyli ...

Kerberos

- 3 strony komunikacji – A, B i zaufana trzecia strona (TTP),
- TTP współdzieli sekret z każdą z pozostałych stron,
- A i B nie współdzielą żadnego sekretu,
- TTP umożliwia:
  - autentykację A wobec B i odwrotnie,
  - ustalenie klucza sesji.

- 3 strony komunikacji – A, B i zaufana trzecia strona (TTP),
- TTP współdzieli sekret z każdą z pozostałych stron,
- A i B nie współdzielą żadnego sekretu,
- TTP umożliwia:
  - autentykację A wobec B i odwrotnie,
  - ustalenie klucza sesji.

$A \rightarrow TTP : A, B, N_A$

$A \leftarrow TTP : E_{K_{BT}}(k, A, L), E_{K_{AT}}(k, N_A, L, B)$

$A \rightarrow B : E_{K_{BT}}(k, A, L), E_k(A, T_A)$

$A \leftarrow B : E_k(T_A)$

Uzgadnianie klucza – key agreement

$$A \leftarrow B : n_B$$

$$A \rightarrow B : E_K(r_A, n_A, n_B, B)$$

$$A \leftarrow B : E_K(r_B, n_B, n_A, A)$$

$$A \leftarrow B : n_B$$

$$A \rightarrow B : E_K(r_A, n_A, n_B, B)$$

$$A \leftarrow B : E_K(r_B, n_B, n_A, A)$$

Wyznaczenie klucza sesji k :

① $k = r_A | r_B$

② $k = r_A \oplus r_B,$

③ $k = r_B = k' \oplus r_A,$

$$A \leftarrow B : n_B$$

$$A \rightarrow B : E_K(r_A, n_A, n_B, B)$$

$$A \leftarrow B : E_K(r_B, n_B, n_A, A)$$

Wyznaczenie klucza sesji k :

- 1 $k = r_A | r_B$
- 2 $k = r_A \oplus r_B$,
- 3 $k = r_B = k' \oplus r_A$,
- 4 $k = h(r_A, r_B)$,

$$\begin{aligned} A \rightarrow B & : P_B(k_1, A) \\ A \leftarrow B & : P_A(k_1, k_2) \\ A \rightarrow B & : P_B(k_2) \end{aligned}$$

$$A \rightarrow B : g^a \bmod p$$

$$A \leftarrow B : g^b \bmod p$$

$$A \rightarrow B : g^a \bmod p$$

$$A \leftarrow B : g^b \bmod p$$

- wspólny klucz – $k = g^{ab} \bmod p$, ale,
- żadna ze stron nie ma pewności, że druga wyliczyła ten sam klucz,
- protokół odporny na atak pasywny,
- barak autentykacji komunikujących się stron – protokół nie jest odporny na ataki aktywne.

$$A \rightarrow B : g^a \bmod p$$

$$A \leftarrow B : g^b \bmod p, E_k(\text{Sig}_B(g^a, g^b))$$

$$A \rightarrow B : E_k(\text{Sig}_A(g^a, g^b))$$

$$A \rightarrow B : g^a \bmod p$$

$$A \leftarrow B : g^b \bmod p, E_k(\text{Sig}_B(g^a, g^b))$$

$$A \rightarrow B : E_k(\text{Sig}_A(g^a, g^b))$$

- $\text{Sig}_A(x) = (H(x))^{d_a} \bmod n_a$,
- wspólny klucz $k = g^{ab} \bmod p$,
- klucz potwierdzony poprzez zaszyfrowanie podpisów,
- atak aktywny nie jest możliwy, zakładając, że każda ze stron zna certyfikaty drugiej z nich.